

DVANAESTO RAMAZANSKO SIJELO

DRUGA VRSTA UČENJA KUR'ANA

Sva hvala pripada samo Allahu, Onome koji obilno nagrađuje koga hoće i ko se Njegovoj nagradi nada, Onome koji žestoko kažnjava onoga koji se okrene od Njegova spomena i poslušnosti Njemu. Svojom dobrotom odabrao je koga je htio i Sebi približio, i Svojom pravednošću udaljio je od Sebe koga je htio i prepustio ga onome kome se on posvetio. Uzvišeni je Kur'an objavio iz Svoje milosti prema svim svjetovima da im bude svjetionik, pa ko se bude pridržavao Kur'ana, postići će Njegove blagodati, a onaj ko prelazi njegove granice, narušava propise Kur'ana, i tako upropaštava i svoju vjeru i svoj dunjaluk.

Zahvaljujem Mu se na ukazanom dobročinstvu i blagodatima, vjerskim i svjetovnim. Uistinu, On je onaj kome se zahvalni rob najviše nada i od kojeg očekuje povećanje blagodati. Ja svjedočim da nema drugog boga dostojnog obožavanja mimo Allaha jedinog, On nema sudruga, samo Njemu pripadaju svojstva savršenstva, uzvišen je od Sebi ravnih i sličnih. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, odabrao ga je i poslanstvom odlikovao između svih drugih ljudi, neka je Allahov salavat i selam na njega, njegovu porodicu, ashabe i sve koji ih slijede u dobru dokle god se rađa zora i svojom blistavošću tmine obasjava.

Draga moja braćo, na petom ramazanskom sijelu govorili smo o učenju Kur'ana i spomenuli da postoje dvije vrste učenja Kur'ana. Prva vrsta učenja Kur'ana, koju smo prethodno obrazložili, jeste čitanje – izgovaranje Kur'ana.

Druga vrsta učenja Kur'ana jeste proučavanje kur'anskih propisa, vjerovanje u sve što je spomenuto u Kur'anu i slijedenje kur'anskih propisa, izvršavanjem naređenog i ostavljanjem zabranjenog.

Upravo je ova vrsta učenja Kur'ana najveći razlog i cilj objavljivanja Kur'ana, kao što Uzvišeni Allah kaže:

﴿ كَتَبْنَا إِلَيْكَ مِزَانَ الْقُرْآنِ لِيَتَّبِعُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرُوا أُولَ الْأَنْبِيَاءِ ﴾

"Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima

njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili."¹⁴⁰

Na ovakav način naši ispravni prethodnici učili su Kur'an, vjerovali su u njega, sprovodili njegove propise sa čvrstim i istinitim ubjeđenjem. Ebu Abdurrahman es-Sulemi, rahmetullahi alejhi, kaže: "Kazivali su nam oni koji su nas poučavali Kur'anu: Osman b. Affan, Abdullah b. Mes'ud i drugi, radijallahu anhum, da oni, kada bi naučili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, deset ajeta, ne bi učili više od toga sve dok ih ne bi naučili napamet i dok ne bi naučili znanje i rad koji proizlazi iz tih ajeta. Pa su govorili: 'Učili smo i Kur'an i znanje i rad, sve odjednom.'"

Ova vrsta učenja Kur'ana razlog je ili sreće ili nesreće. Uzvišeni Allah rekao je:

﴿ فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ۗ ﴿١٣٠﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ۗ ﴿١٣١﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۗ ﴿١٣٢﴾ قَالَ كَذَلِكَ أَنْتَ أَيْتَانَا فَسَيَّبْنَا بِهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ نُنَسِّي ۗ ﴿١٣٣﴾ وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِنَا رَبَّيْهِ ۗ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ۗ ﴿١٣٤﴾ ۝

"Od Mene će vam uputa dolaziti, i onaj ko bude slijedio uputu Moju neće zalutati i neće nesrećan biti. A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživjeti. 'Gospodaru moj' – reći će – 'zašto si me slijepa oživio kada sam vid imao?' – 'Evo zašto' – reći će On: 'Dokazi Naši su ti dolazili, ali si ih zaboravljao, pa ćeš danas ti isto tako biti zaboravljen.' I tako ćemo Mi kazniti sve one koji se pohotama previše odaju i u dokaze Gospodara svoga ne vjeruju. A patnja na onom svijetu bit će, uistinu, bolnija i vječna."¹⁴¹

U ovim plemenitim ajetima Uzvišeni Allah pojasnio je kakva nagrada čeka one koji slijede Njegovu uputu koju je objavljivao Svojim Poslanicima, a od svih tih objava najuzvišenija je Kur'an. Također, pojasnio je kaznu pripremljenu za one koji se okreću od Njegove

¹⁴⁰ Prijevod značenja Sad, 29.

¹⁴¹ Prijevod značenja Taha, 123-127.

upute. Što se tiče nagrade za one koji slijede Allahovu uputu – Kur'an, oni neće zalutati, niti će nesretni biti, a ko bude sačuvan ovoga, znači da će biti na uputi i da će biti sretan i na dunjaluku i na ahiretu. A što se tiče kazne pripremljene za one koji se okreću od Allahove upute, one koji se ohole i uzdižu od postupanja po Kur'anu, oni će zalutati i biti nesretni i na dunjaluku i na ahiretu. Živjet će tjeskobnim životom: na dunjaluku će živjeti u brigama, nemiru, rastresenosti, jer niti su ispravno vjerovali, niti dobra djela činili:

﴿أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْفٰطِرُونَ ﴿١٧٦﴾﴾

"Oni su kao stoka, čak su i gori – oni su, zaista nemarni."¹⁴² U kaburu će živjeti teškim životom: kabur će ga stisnuti tako da će mu se u njemu i rebra izmiješati, a kada bude proživljen, bit će slijep, kao što kaže Uzvišeni:

﴿وَحَشَرُهُمْ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَٰ وَبَكَآ وَصَمًا مَّا وَنَهُمْ جَهَنَّمَ كَمَا خَبَتِ زِدْنَهُمْ سَعِيرًا﴾

"Mi ćemo ih, na Sudnjem danu, proživjeti i sakupiti, licem zemlji okrenute, slijepe, nijeme i gluhe; boravište njihovo bit će Džehenem; kad god mu plamen jenja, pojačat ćemo im oganj."¹⁴³

Dakle, pošto su u pogledu slijeđenja istine bili slijepi na dunjaluku, gluhi u pogledu slušanja istine, nijemu u pogledu govorenja istine, odnosno govorili su:

﴿وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِيْٓ أَكِنَّةٍ مَّا نَدْعُونَآ إِلَيْهِ وَفِيْٓ ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلۡ إِننَّا عَمِلُونَا﴾

"Govorili su: 'Srca naša su pod pokrivačima, daleka od onoga čemu nas ti pozivaš, i mi smo gluhi za to, a između nas i tebe je pregrada, pa ti radi, i mi ćemo raditi'. "¹⁴⁴

Allah ih je na ahiretu nagradio srazmjerno njihovom ponašanju na dunjaluku, pa će ih na ahiretu zanemariti kao što su oni zanemarivali Njegov šerijat na dunjaluku. Allah Uzvišeni rekao je:

﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِيْٓ أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٧٥﴾ قَالَ كَذٰلِكَ اَنْتَ ءَايٰتُنَا فَنَسِيْنَهَا وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ نُنۡسِيْ ﴿١٧٦﴾﴾

¹⁴² Prijevod značenja El-E'araf, 179.

¹⁴³ Prijevod značenja El-Isra', 97.

¹⁴⁴ Prijevod značenja Fussilet, 5.

"Gospodaru moj' – reći će – 'zašto si me slijepa oživio kada sam vid imao?' – 'Evo zašto' – reći će On: 'Dokazi Naši su ti dolazili, ali si ih zaboravljao, pa ćeš danas ti isto tako biti zaboravljen.'"¹⁴⁵

Dakle, ovo je za njih odgovarajuća nagrada. Također, Uzvišeni Allah rekao je:

﴿ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾

"Onaj ko učini dobro djelo dobit će deseterostruku nagradu za njega, a onaj ko uradi zlo – pa oni koji budu zlo radili bit će tačno prema zasluži kažnjeni."¹⁴⁶

Buharija bilježi od Semure b. Džunduba, radijallahu anhu, da je rekao: "Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao sabah-namaz, okrenuo bi nam se svojim licem, a zatim bi upitao: 'Ko je od vas noćas nešto sanjao?', pa ako je neko od nas sanjao, ispričao bi san, a on bi govorio: 'Mašallah.' Jednog dana nas je upitao: 'Je li neko od vas nešto sanjao?', pa kada smo odgovorili: 'Ne', on je rekao: 'Sanjao sam sinoć dva čovjeka koja su mi prišla i odvela me, pa sam vidio s njima mnogo šta (zatim je spomenuo hadis).' Zatim je rekao: 'Krenuli smo sve dok nismo došli do čovjeka koji je ležao na svome potiljku, a drugi je stajao iznad njega sa kamenom u ruci i razbijao mu njime glavu. Kada bi se kamen otkotrljao od njega i onaj otišao po kamen, ovome bi se glava vratila u prvobitni oblik. Zatim bi ponovo učinio kao i prvi put. Rekao sam: 'Subhanallah. Ko je ovaj čovjek?' Rekli su mi: 'Kreni, nastavi.'" Zatim je spomenuo hadis, a nakon toga su ga obavijestili o ljudima koje je sretao: "Što se tiče onog čovjeka kojem se glava razbijala kamenom, to je čovjek koji je naučio Kur'an, a zatim ga napustio i koji je prespavljivao propisane namaze."

Od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, prenosi se da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u hutbi na Oprosnom hadždžu rekao: "Doista je šejtan izgubio nadu da će biti obožavan u vašoj zemlji, ali je zadovoljan da mu se pokorava u drugome mimo toga, u nečemu što vi prezirete od svojih djela, pa se stoga pripazite. Ja sam ostavio među vama ono što ako ga se budete pridržavali, nikada nećete zalutati:

¹⁴⁵ Prijevod značenja Ta Ha, 125-126.

¹⁴⁶ Prijevod značenja El-Kasas, 84.

*Allahovu Knjigu i sunnet Njegova Vjerovjesnika.*¹⁴⁷

Od Amra b. Šu'ajba, od njegovog oca, od njegovog djeda, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kur'an (tj. učenje Kur'ana) će na Sudnjem danu biti otjelovljen, doći će čovjeku koji ga je naučio napamet, ali se suprotstavljao njegovim naredbama, pa će mu ovaj biti protivnik. Reći će: 'Gospodaru moj! Nosio me je u sebi, a prezren li je on nosilac! Prelazio je moje granice, zapostavljao moje naredbe, činio ono što je u meni zabranjeno, ostavio je pokornost spomenutu u meni ...'* Neće prestati govoriti o njemu iznoseći svoje dokaze sve dok mu se ne kaže: '*Postupi s njim kako hoćeš!*' Uzet će ga za ruku i neće ga pustiti sve dok ga na nos ne baci u Džehennem."¹⁴⁸

U Sahihu Muslima bilježi se od Ebu Malika el-Eš'arija, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kur'an je dokaz za tebe ili protiv tebe.*" Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "*Kur'an je šefadžija čije će se zauzimanje prihvatiti. Stoga, ko Kur'an uzme za vodiča, on će ga i odvesti do Dženneta, a ko Kur'an zanemari, taj postupak će ga odvesti u Vatra.*"¹⁴⁹

Teško li se onome čiji protivnik bude Kur'an! Kako da se onaj koga si uzeo za svoga protivnika zauzima za tebe?! Teško li se onome za koga se budu zauzimali njegovi protivnici!

Allahovi robovi, ova Allahova Knjiga je pred vama, uči se i sluša. To je Kur'an koji kada bi se objavio kakvom brdu, vidio bi kako se to brdo ruši iz strahopoštovanja prema njemu. Međutim, i pored ovoga većina ljudi nema uši da ga sluša, niti oči da plače nad njim, niti srca da strahuje zbog njega, nema povoda za Kur'anom pa da se može nadati zauzimanju za dobro. Srca su daleko od bogobožnosti, iskvarena su, nad njima su se nadvile tmine, tako da niti vide niti čuju. Koliko li se pred nama uči kur'anskih ajeta a naša srca ostaju tvrda kao kamen ili još tvrđa?! Koliko li smo doživjeli ramazana a naše stanje je

¹⁴⁷ Hakim i kaže da je lanac prenosilaca vjerodostojan. Šejh Ibn Ušejmin, rahmetullahi alejhi, rekao je: "Slično prvoj rečenici bilježi i imam Ahmed u hadisu Ebu Hurejre, radijallahu anhu."

¹⁴⁸ Prenosi se od Ibn Hadžera, rahmetullahi alejhi, da ga je ocijenio dobrim. Ako se ustvrdi da je hadis dobar, neophodno je napomenuti da se ovdje misli na učenje (čitanje) Kur'ana ili nagradu za njega, a ne da se misli na stvaranje Kur'ana.

¹⁴⁹ Prenose i kao riječi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

stanje nesretnika?! Mladići ne ostavljaju svoje strasti, a stariji još uvijek razmišljaju loše, pa nikako da se pridružimo iskrenim i čestitim!

Kakvo je naše stanje u odnosu na narode koji su se odazivali na prvi poziv Allahovog glasnika, kojima su se srca ispunjavala strahopoštovanjem kada su im se učili Allahovi ajeti?

U kakvom smo mi stanju u odnosu na narode kojima je Allah podario Svoje blagodati i oni su Ga istinski, na ispravan način, spoznali pa odabrali da budu Njegovi iskreni i čestiti robovi!

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "Onaj ko uči Kur'an prepoznaje se po neprospavanim noćima dok drugi ljudi spavaju, po danima provedenim u učenju dok se drugi na razne načine zabavljaju, po plaču dok se drugi smiju, po skromnosti dok se drugi odaju svakojakim stvarima, po šutnji dok se drugi raspravljaju i u govoru nadmeću, po skrušenosti dok se drugi prave važni, po sjeti i tuzi dok se drugi vesele."

Draga moja braćo, čuvajte Kur'an prije negoli ode od vas! Ustrajno izvršavajte njegove propise, nemojte ih zapostavljati i grijšiti. Znajte dobro da će Kur'an biti dokaz za vas ili protiv vas kod Istinskog Vladara! Znak zahvalnosti na ovoj Allahovoj blagodati objave ne ogleđa se u tome da je zanemarimo! Znak veličanja Allahovih svetinja ne ogleđa se u izigravanju sa Njegovim propisima! Uzvišeni je rekao:

﴿ وَيَوْمَ يَعْزُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَلَيْتَنِي أَخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سِيبًا ۗ ﴾ ﴿٧﴾ يَوْمَ لَقِيَ لَيْتَنِي لَوْ أَنِّي أَخَذْتُ فَلَانًا خَلِيلًا ﴿٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا ﴿٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي أَخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿١٠﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿١١﴾ ﴿١١﴾

"Na Dan kada nevjernik ruke svoje bude grizao govoreći: 'Kamo sreće da sam se uz Poslanika pravog puta držao, kamo sreće, teško meni, da toga i toga za prijatelja nisam uzeo, on me je od Kur'ana odvratio nakon što mi je priopćen bio!' – a šejtan čovjeka uvijek ostavlja na cjedilu. Poslanik je rekao: 'Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!' Isto tako smo Mi dali da sva-

kom vjerovjesniku nevaljalci neprijatelji budu. A tebi je Gospodar tvoj dovoljan kao vodič i kao pomagač!"¹⁵⁰

Gospodaru naš, opskrbi nas iskrenim učenjem Svoje Knjige. Učini nas od onih koji će putem Kur'ana zadobiti spas i sreću. Gospodaru naš, opskrbi nas i pomozi da ga ispravno čitamo, da ispravno čuvamo njegove granice i propise i vodimo računa o njegovoj svetosti.

Gospodaru naš, učini nas od onih koji će imati čvrsto znanje o njemu, vjerovati u njegove jasne i manje jasne ajete, vjerovati u sve spomenuto u njemu i sprovoditi njegove propise.

Najmilostiviji, oprosti nama, našim roditeljima i svim muslimanima. Neka je Allahov salavat i selam na našeg vjerovjesnika Muhammeda, na njegovu porodicu i sve ashabe.

¹⁵⁰ Prijevod značenja El-Furkan, 27-31.